

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMLL-R0-100-2505

DATA: 16 maja 2025 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 14:00

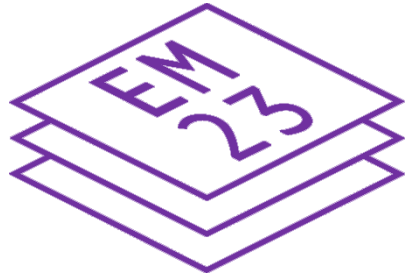
CZAS TRWANIA: 210 minut

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 35

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2024/2025

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai* (*Knygelės pačios bylo*);
Mikalojus Daukša, *Postilė* (*Prakalba į malonųjį skaitytoją*);
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*;
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*;
Antanas Baranauskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*;
Žemaitė, *Petras Kurmelis*;
Vincas Kudirka, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*;
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*;
Keturakis, *Amerika pirtyje*;
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*);
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*;
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*;
Vincas Krėvė, *Dainavos šalies senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie Arą, Raganius, Skirgaila, Bedievis*;
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*;
Ignas Šeinius, *Kuprelis*;
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*;
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly, I d., Margi sakalai, Vergas*;
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*;
Balys Sruoga, *Dievų miškas*;
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*;
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Lietuvai*;
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*;
Ananas Miškinis, *Psalmės*;
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (Malda)*;
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš *Rinktiniai raštai, II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*;
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punksko iki Seinų I d.*;
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*;
Vytautas Mačernis, *Vizijos*;
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (Pirma dalis, Epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*;
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*;
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*;
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*.

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*;
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*;
Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*;
Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ažuolu*;
Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*;

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*;
Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*;
Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*;
Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*.

Pasirinkite vieną iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **350 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema (0–35)

Asmuo ir tėvynės praradimas. Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Salomėjos Nėries ir Bernardo Brazdžionio eilėraščius.

Salomėja Nėris

Lietuvai

Iš negandingų vakarų
Audrų perkūnijų prikrauti
Lingavo debesų laivai.
Tada graži, graži buvai,
Akim tyliųjų ežerų...
Lyg eidama linelių rauti.

Dangus įkaito nuo žarų,
Gaisravietės žėravo baisios.
Ties vieškelio, ties vėjuotu
Nustebusi stovėjai tu
Akim tyliųjų ežerų,
Upelių kaspinais žydraisiais.

Negaila juodbėrių bėrų,
Jaunų dienų jaunam negaila.
Man gaila tik tavęs vienos
Įsigalvojusios, liūdnos –
Akim tyliųjų ežerų...
Tavęs man begaliniai gaila

Ir tavo ašarų tyrų...
Jom dulkių vieškelio nelaistyk.
Neverk daugiau ir neliūdėk,
Kovon mane tu palydėk
Akim tyliųjų ežerų...
Tau dovanų parnešiu laisvę.

Maskva, 1944.

<http://antologija.lt>

Bernardas Brazdžionis

Malda

O Dieve Tėve mūsų, mes skurdūs kaip našlaičiai,
Be motinos tėvynės, be žemės, be namų,
Rasa savos malonės mūs krūtines palaistyk,
Suspaustas juodo vargo, nelaimių ir skausmų.

Pavargo mūsų kojos, pavargo mūsų širdys
Be Nemuno pakrančių, be tėviškės kelių,
Kaip paukščius be pastogės Tu glauski mus ir šildyk
Ir širdžiai negailėki ramybės spindulių.

Juodam varge paskendus ir mūsų žemė rauda,
Ir mūsų brolių dienos, ir mūs tėvų kapai.
Už Tavo vardą tremia, už Tavo maldą šauda,
Nutilo jau vargonai, nebeskamba varpai.

O Dieve Tėve mūsų, globoki mūs tėvyne
Ir naują laisvės rytą uždek jos danguje,
Tėvų gimtojon žemėn tegrįžta vėl tremtiniai,
Kur teka amžių kraujas, kur šaukia Baltija.

1945.I.

<http://xxiamzius.lt>

2 tema (0–35)

Namų samprata ir vaizdavimas literatūroje. Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę, remdamiesi pateikta Regimanto Tamošaičio teksto ištrauka ir pasirinktais lietuvių literatūros teksta.

Regimantas Tamošaitis

Namai ir benamystė literatūroje

Turėti namus yra ir būtina, ir gera. Ypač – savo. [...] Dėl tokios egzistencinės būtinybės namų sąvoka nuo seniausių laikų apaugo simbolinėmis reikšmėmis, tai – vienas svarbiausių kultūros archetipų ir literatūros temų. Todėl namai turi daug archetipinių, simbolinių, mitologinių, metafizinių ir teologinių konotacijų.

Namai, sakyčiau, yra ne tiek fizinė erdvė, kiek žmogiškųjų santykių kūrimosi vieta. [...] Todėl namai pirmiausia yra žmogiškosios prasmės skleidimosi vieta, kur asmuo gali jaustis saugus, laukiamas, mylimas, gerbiamas, kur juo tikima, pasitikima, kur ir jis pats gali realizuoti savo poreikį rūpintis, globoti, mylėti. Kitaip pasakius, namai yra žmogaus prasmės ir vertės vieta. Tai nebe pasaulio reikšmių, bet prasmių laukas, nebe vien faktų, bet ir vertybių vieta – metafizinė žmogiškumo erdvė. [...] Be žmogiškų namų nėra žmogaus.

Namuose žmogus gimsta, subręsta, įsimyli, tuokiasi, augina vaikus. Pagaliau ramiai miršta. Namai – gyvybės ratas. Be tikrų namų visi tie žmogiškieji reikalai lyg nereikšmingi, atsitiktiniai. Tarsi jie ir yra, bet kažkokie netvarūs, nepatikimi. Pats žmogus be namų yra nevisavertis.[...]

Namų idėja pirmiausia suaugusi su šeimos sąvoka. Taip pat ji turi ir laiko, žmogiškos istorijos matmenį. Namų idėjoje slypi aristokratiškumo, giminės tęstinumo, paveldimumo reikšmė. Elitinėje miesto kultūroje tai herbu paženklinti kilmingų dinastijų ar giminių namai, tradicinėje kaimo kultūroje šis tęstinumas, giminės reikšmė yra susieti su žeme, sodyba. Žemaitijoje namai ir vadinami gyvenimu. [...] Šiuolaikinis žmogus dažniausiai yra lyg išstremtas, lyg išmestas į pasaulį. Tokia benamystės šiame „Taboro slėnyje“ jausena, manau, sustiprina krikščionybės, kaip visuomeninės ideologijos, atgimimą. Nes ji projektuoja namus transcendencijoje ir šiuolaikinį benamį lyg nuramina: gerai, kad neturi namų, kad esi vargšas, tau už tai – Dievo karalystė. [...] Bet ši religinė paguoda, kaip ir *philosophae consolationis*, manęs netenkina, tai „žalių vynuogių“ etika, – mes ne tik turime teisę turėti namus, bet ir pareigą juos kurti bei saugoti. [...]

Sielos ir pasaulio tarpininkas yra kūnas, asmens ir gyvenimo tarpininkas – namai. Štai per tą namų atributą kapitalizmas ir pagauna nematerialią žmogaus esmę, ir pavergia ją, ir įkalina. Ir nors kapitalizmas atima iš žmogaus namų teisę arba priverčia už juos parsiduoti, vergauti visą gyvenimą (kol esi skolingas bankui – namai ne tavo, tu neturi saugumo, gyveni baimėje), žmogus visuomet kovojo ir kovoja už prigimtinę, būtinąją teisę turėti namus. Na, kapitalizmas ir visa jo verslo bei pinigų dvasia neabejotinai yra žmogaus priešas. Ir namus jis paverčia tiesiog preke. Tik gimtųjų namų atmintis nepasiduoda tokiam prasmių sunaikinimui.

Tačiau žmogus gali atrasti dvasios namus: knygoje, mene, bažnyčioje – čia kaip kam. Juk ne vien dėl prekių ten plūsta žmonių minios. [...]

Dar galima pridurti, kad namai visuomet yra ir siekiamybė: idealių namų, kaip ir idealios šeimos, niekad nėra. Namai nuolatos yra kuriami, kaip ir idealas – visuomet tik siekiamas. Todėl jie tokie svarbūs – kaip žmogaus dvasinio augimo sąlyga. Namai – sąvoka intencionali ir kartu – idealistinė.

Pagal: <http://www.tekstai.lt/zurnalas-metai>

WYPRAWOWANIE

na temat nr

10

[illegible]

Tabele wypełnia egzaminator!

		Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

												Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLİK
2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8			
		9	10	11	12	13	14	15	16				

3a	Struktura wypowiedzi	0		1		2		3	
		G	F	E	C	D	B		

		Liczba błędów w spójności				
3b	Spójność wypowiedzi		0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych																			
		0	1	2	3	4	5	6	7												
		3 H 3 G 3 F 2 H 2 G 1 H	3 E 2 F 1 G	3 D 2 E 1 F	3 C 2 D 1 B	3 A 2 B 1 C	2 A 1 B														

		Liczba błędów ortograficznych			
4b	Poprawność ortograficzna		0	1	2

		Liczba błędów interpunkcyjnych			
4c	Poprawność interpunkcyjna		0	1	2

Łączna liczba punktów: .....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom rozszerzony
Formuła 2023

